

ÇALIŞMA YAŞAMINDA ÖZEL POLİTİKA GEREKTİREN GRUPLAR

Doç.Dr. Aykut KENTLİ

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

HAFTANIN HEDEFİ

İş sağlığı ve güvenliğinde risk gruplarının önemini açıklar.

Risk gruplarına yönelik özel sağlık gözetimi gerekliliklerini belirler.

Risk gruplarının sağlıklarının geliştirilmesine yönelik özel korunma yöntemlerini belirtir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

TANIMLAR

Özel risk gruplarına ilişkin tanımlamalar aşağıdaki şekildedir;

Hafif iş : Yapısı ve niteliği itibarıyla ve yerine getirilmesi sırasındaki özel koşullara göre;

A-) Çocukların gelişmelerine veya sağlık ve güvenliklerine zararlı etki ihtimali olmayan,

B-) Okula devamını, mesleki eğitimini veya yetkili merciler tarafından onaylanmış eğitim programına katılımını ve bu tür faaliyetlerden yararlanmasını engellemeyen işleri ifade eder.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

TANIMLAR

Ağır ve tehlikeli iş : 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 85 inci maddesinde öngörülen yönetmelikte belirtilen işleri ifade eder.

Gece postası: 4857 sayılı İş Kanununun 69 uncu maddesinde belirtilen gece çalışma sürelerini kapsayan ve yedi buçuk saati geçmeyen çalışma zamanını ifade eder.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

TANIMLAR

Genç işçi : 15 yaşını tamamlamış, ancak 18 yaşını tamamlamamış kişiyi,
Çocuk işçi : 14 yaşını bitirmiş, 15 yaşını doldurmamış ve ilköğretimi tamamlamış kişiyi,
Kadın işçi: Medeni durumuna bakılmaksızın on sekiz yaşını doldurmuş kadın işçileri,
Özürlü: Bedensel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yeteneklerindeki engelleri nedeniyle çalışma gücünün en az yüzde 40 ından yoksun olduğu sağlık kurulu raporuyla belgelenenleri kapsar.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

TANIMLAR

Gebe işçi: İşverenini, durumu hakkında herhangi bir sağlık kurumundan alacağı belge ile bilgilendiren gebe işçiyi,
Yeni doğum yapmış işçi: Yeni doğum yapmış ve işverenini durumu hakkında bilgilendiren işçiyi,
Emziren işçi: 0-1 yaş arası çocuğunu emzirmekte olan ve işverenini durumu hakkında bilgilendiren işçiyi ifade eder.
Göçmen: Çoğu zaman ekonomik gerekçelerle, ülkesini gönüllü olarak terk ederek başka bir ülkeye, o ülke yetkililerinin bilgi ve izni ile yerleşen kişidir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNDE RİSK GRUPLARININ ÖNEMİ

Yaptıkları iş dolayısı ile çalışanların bedence işe elverişli olup olmadıklarının tespit edilmesi, sağlık ve güvenliklerini, fiziksel, zihinsel, ahlaki ve sosyal gelişmelerini veya öğrenimlerini tehlikeye atmadan çalışma şekillerinin esaslarının belirlenmesi ve doğru işe yönlendirilmesinden gelmektedir. Bu amaç doğrultusunda 6331 Sayılı İş Kanunu nezdinde çeşitli yönetmelikler yayınlanmıştır.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

MEVZUAT

Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği

Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

Kadın İşçilerin Gece Postalarında Çalıştırılma Koşulları Hakkında Yönetmelik

Özürlü, Eski Hükümlü ve Terör Mağduru İstihdamı Hakkında Yönetmelik

Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartlarıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

RİSK GRUPLARININ SAĞLIK GÖZETİMİ VE SAĞLIKLARININ GELİŞTİRİLMESİ

Özel risk gruplarının sağlık gözetimleri ile ilgili bilgiler aşağıdaki şekildedir:
Ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılacak işçiler (kadınlar dahil) ile 16 yaşını doldurmuş fakat 18 yaşını bitirmemiş genç işçilerin işe girişlerinde, işin niteliğine ve şartlarına göre bedence bu işlere elverişli ve dayanıklı olduklarının fizik muayene ve gerektiğinde laboratuvar bulgularına dayanılarak hazırlanan hekim raporu ile belirlenmesi zorunludur.
İşin devamı süresince de bu işlerde çalıştırılmalarında bir sakınca olmadığının 16 yaşını doldurmuş fakat 18 yaşını bitirmemiş genç işçiler için en az 6 ayda bir, diğerleri için de en az yılda bir defa hekim raporu ile tespiti zorunludur.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

RİSK GRUPLARININ SAĞLIK GÖZETİMİ VE SAĞLIKLARININ GELİŞTİRİLMESİ

Kadın işçilerin, gece postalarında çalıştırılabilmeleri için, işe başlamadan önce çalışmalarına engel bir durumun olmadığına dair sağlık raporlarının alınması şarttır.

Hekim raporu ile gerekli görüldüğü takdirde, gebe işçi sağlığına uygun daha hafif işlerde çalıştırılır.

Özürlü olduğunu belirtenler yetkili sağlık kuruluşlarından alınmış sağlık kurulu raporu ile belgelemek zorundadır.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÖZEL KORUNMA YÖNTEMLERİ

Özel risk grupları için mevzuat hükümleri ile birlikte alınması gereken önlemleri inceleyelim:

16 yaşını doldurmamış genç işçilerin ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılması yasaktır.

Ancak; İhtisas ve meslek öğrenimi veren okulları bitirip bu konudaki işi meslek edinmiş 16 yaşını doldurmuş genç işçiler ise, sağlığı, güvenliği ve ahlâkının tam olarak güvenceye alınması şartıyla ihtisas ve mesleklerine uygun ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılabilir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÖZEL KORUNMA YÖNTEMLERİ

Ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılacak işçiler (kadınlar dahil) ile 16 yaşını doldurmuş fakat 18 yaşını bitirmemiş genç işçilerin işe girişlerinde, işin niteliğine ve şartlarına göre bedence bu işlere elverişli ve dayanıklı olduklarının fizik muayene ve gerektiğinde laboratuvar bulgularına dayanılarak hazırlanan hekim raporu ile belirlenmesi zorunludur.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÖZEL KORUNMA YÖNTEMLERİ

İşin devamı süresince de bu işlerde çalıştırılmalarında bir sakınca olmadığıнын 16 yaşını doldurmuş fakat 18 yaşını bitirmemiş genç işçiler için en az 6 ayda bir, diğerleri için de en az yılda bir defa hekim raporu ile tespiti zorunludur. Bu raporlar işyeri hekimi, işyeri ortak sağlık birimi, işçi sağlığı dispanserleri, bunların bulunmadığı yerlerde sırasıyla en yakın Sosyal Sigortalar Kurumu, Sağlık Ocağı, Hükümet veya belediye hekimleri tarafından verilir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÖZEL KORUNMA YÖNTEMLERİ

Sağlık raporu alınmamış herhangi bir işçinin ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılması yasaktır. İşçilerin gerek ilk işe girişlerinde gerekse periyodik muayenelerinde belirlenen sağlık durumları ile diğer gerekli bilgiler bu raporlara işlenir.

İşyeri hekimi tarafından verilen rapora itiraz halinde, işçi en yakın Sosyal Sigortalar Kurumu Hastanesi Sağlık Kurulunca muayeneye tabi tutulur. Verilen rapor kesindir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÖZEL KORUNMA YÖNTEMLERİ

Kadınlar, ay hali günlerinde ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılmazlar. İşveren veya vekili, ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırdığı işçilerin nüfus cüzdanlarının onaylı örneklerini saklayarak, bunları İş Müfettişlerinin her isteyişinde göstermekle yükümlüdür.

Hangi işlerin ağır ve tehlikeli işlerden sayılacağı, kadınlarla 16 yaşını doldurmuş fakat 18 yaşını bitirmemiş genç işçilerin hangi çeşit ağır ve tehlikeli işlerde çalıştırılabilecekleri ÇOCUK VE GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA Yönetmeliği'nin EK-3 deki çizelgesinde tanımlanmıştır.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

1. Toprağın pişirilmesi suretiyle imal olunan kiremit, tuğla, ateş tuğlası işleri ile boru, pota, künk ve benzeri inşaat ve mimari malzeme işleri.
2. Kurutma ve yapıştırma işleri, kontrplak, kontratabla, yonga ağaçtan mamul suni tahta ve PVC yüzey kaplamalı suni tahta imali işleri ile emprenye işleri.
3. Parafinden eşya imali işleri.
4. Kuş ve hayvan tüyü kıllarının temizlenmesi, didiklemesi, ayrılması ve bunlara benzer işler.
5. Plastik maddelerin şekillendirilmesi ve plastik eşya imali işleri. (PVC'nin imali ve PVC'den mamül eşyaların yapımı hariç)

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

6. Mensucattan hazır eşya imali işleri (Perde, ev tekstili, otomobil ürünleri ve benzerleri).
7. Kağıt ve odun hamuru üretimi işleri.
8. Selüloz üretimi işleri.
9. Kağıt ve kağıt ürünlerinden yapılan her türlü eşya ve malzemenin imali işleri.
10. Zahire depolarındaki işler ile un ve çeltik fabrikalarındaki işler.
11. Her türlü mürekkep ve mürekkep ihtiva eden malzeme imali işleri.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÇOCUK VE GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILMA ESASLARI

Çocuğun ve genç işçinin işe yerleştirilmesinde ve çalışması süresince güvenliği, sağlığı, bedensel, zihinsel, ahlaki ve psikososyal gelişimi, kişisel yatkınlık ve yetenekleri dikkate alınır.

Çocuk ve genç işçiler, okula devam edenlerin okula devamları ile okuldaki başarılarına engel olmayacak, meslek seçimi için yapılacak hazırlıklara ya da yetkili makamlar tarafından yeterliliği kabul edilen mesleki eğitime katılmasına engel olmayacak işlerde çalıştırılabilirler.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÇOCUK VE GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILMA ESASLARI

İşverenler çocuk ve genç işçilerin tecrübe eksikliği, mevcut veya muhtemel riskler konularında bilgisizlik veya tamamen gelişmiş olmamalarına bağlı olarak gelişmelerini, sağlık ve güvenliklerini tehlikeye sokabilecek herhangi bir riske karşı korunmalarını temin edeceklerdir.

Çocuk işçilerin çalışmasına izin verilen hafif işler Ek-1'de, genç işçilerin çalışmasına izin verilen işler Ek-2'de ve 16 Yaşını Doldurmuş Fakat 18 Yaşını Bitirmemiş Genç İşçilerin Çalıştırılabilecekleri İşler Ek-3'te belirtilmiştir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÇOCUK VE GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILMA ESASLARI

Temel eğitimini tamamlamış ve okula gitmeyen çocukların çalışma saatleri günde yedi ve haftada otuz beş saatten fazla olamaz. Ancak, 15 yaşını tamamlamış çocuklar için bu süre günde sekiz ve haftada kırk saate kadar arttırılabilir.

Çocuk ve genç işçilerin günlük çalışma süreleri, yirmi dört saatlik zaman diliminde, kesintisiz on dört saat dinlenme süresi dikkate alınarak uygulanır.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÇOCUK VE GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILMA ESASLARI

Okula devam eden çocukların eğitim dönemindeki çalışma süreleri, eğitim saatleri dışında olmak üzere, en fazla günde iki saat ve haftada on saat olabilir. Okulun kapalı olduğu dönemlerde çalışma süreleri birinci fıkrada belirtilen çalışma sürelerini aşamaz.

İki saatten fazla dört saatten az süren işlerde otuz dakika, dört saatten yedi buçuk saate kadar olan işlerde çalışma süresinin ortasında bir saat olmak üzere ara dinlenmesi verilmesi zorunludur.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÇOCUK VE GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILMA ESASLARI

Çocuk ve genç işçileri;

- a-) Çocuklara karşı işlenmiş suçlardan hüküm giyen,
- b-) Yüz kızartıcı suçlardan hüküm giymiş olan, işveren veya işveren vekilleri çalıştıramazlar.

İşveren, çocuk ve genç işçilere, çalıştırmaya başlamadan önce işyerindeki riskler, işe uyum ve kanuni hakları ile işin niteliğine göre gerekli iş başı eğitimlerini verir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÇOCUK VE GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILMA ESASLARI

İşveren, çocuk ve genç işçinin işe başlamasından önce veya çalışma esnasında, çalışma koşullarında değişiklik olması gerektiği hallerde, bu değişikliği yapabilmesi için aşağıdaki hususları göz önünde bulundurmalıdır:

- A-) İşyeri ve işin yapıldığı yerin uygunluğu ve tanzimi,
- B-) Kullanılan iş ekipmanlarının şekli, sırası ve bunların kullanılış biçimleri,
- C-) İş organizasyonları,
- D-) Çocuk ve genç işçilere verilen eğitimin ve talimatların düzeyi.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÇOCUK VE GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILMA ESASLARI

Değerlendirmeye göre çocuk ve genç işçilerin fiziki veya zihinsel gelişmeleri ile güvenlikleri yönünden risk tespit edilirse, en kısa sürede gerekli tıbbi kontrollerin yapılması gerekmektedir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÇOCUK İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ HAFİF İŞLER

1. Düşme ve yaralanma tehlikesi olabilecek şekilde çalışmayı gerektirecek olanlar hariç meyve, sebze, çiçek toplama işleri,
2. Kümes hayvanları besiciliğinde yardımcı işler ve ipek böcekçiliği işleri,
3. Esnaf ve sanatkarların yanında satış işleri,
4. Büro hizmetlerine yardımcı işler,
5. Gazete, dergi ya da yazılı matbuatın dağıtımı ve satımı işleri (yük taşıma ve istifleme hariç),

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÇOCUK İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ HAFİF İŞLER

6. Fırın, pastane, manav, büfe ve içkisiz lokantalarda komi ve satış elemanı olarak yapılan işler,
7. Satış eşyalarına etiket yapıştırma ve elle paketleme işleri,
8. Kütüphane, fuar, panayır ve sergi yerlerinde yardımcı işler (yük taşıma ve istifleme hariç),
9. Spor tesislerinde yardımcı işler,
10. Çiçek satışı, düzenlenmesi işleri.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

1. Meyve ve sebze konserveçiliğı, sirke, turşu, salça, reçel, marmelat, meyve ve sebze suları imalatı işleri,
2. Meyve ve sebze kurutmacılığı ve işlenmesi işleri,
3. Helva, bulama, ağda, pekmez imalatı işleri,
4. Kasaplarda yardımcı işler,
5. Çay işleemesi işleri,

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

6. Çeşitli kuru yemişlerin hazırlanması işleri,
7. Küçükbaş hayvan besiciliğinde yardımcı işler,
8. Süpürge ve fırça imalatı işleri,
9. Elle yapılan ağaç oymacılığı, kemik, boynuz, kehribar, lüle taşı, Erzurum taşı ve diğer maddelerden süs eşyası, düğme, tarak, resim, ayna, çerçeve, cam ve emsali eşya imalatı işleri,

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

10. Toptan ve perakende satış mağaza ve dükkanlarında satış, etiketleme ve paketleme işleri,
11. Büro işyerlerinde büro işleri ve yardımcı işler,
12. İlaçlama ve gübreleme hariç çiçek yetiştirme işleri,
13. İçkili yerler ve aşçılık hizmetleri hariç olmak üzere hizmet sektöründeki işler,

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

14. Diğer giyim eşyası, baston ve şemsiye imalatı işleri,
15. Yiyecek maddelerinin imalatı ve çeşitli muamelelere tabi tutulması işleri,
16. Yorgancılık, çadır, çuval, yelken ve benzeri eşyaların imalatı ve dokuma yapmaksızın diğer hazır eşya imalatı işleri,
17. Sandık, kutu, fıçı ve benzeri ambalaj malzemeleri, mantar, saz ve kamıştan sepet ve benzeri eşya imalatı işleri,

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

18. Çanak, çömlek, çini, fayans, porselen ve seramik imaline ait işler (fırın işleri ve silis ve quarts tozu saçan işler hariç),

19. El ilanı dağıtım işleri,

20. Cam, şişe, optik ve benzeri malzeme imalathanelerinde üretime ilişkin işler (fırın işleri ve silis ve quarts tozu saçan işler, ısı işlem, renklendirme ve kimyasal işler hariç),

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

21. Bitkisel ve hayvansal yağların üretimi ve bunlardan yapılan maddelerin imaline ilişkin işler (karbon sülfür gibi parlayıcı veya tahriş edici çözücülerle yapılan prine veya benzeri yağlı maddelerin ekstrasyon yoluyla yağ üretimi işlerinde ekstrasyon kademeleri hariç),

22. Pamuk, keten, yün, ipek ve benzerleriyle bunların döküntülerinin hallaç, tarak ve kolalama tezgahlarından ve boyama ile ilgili işlemlerden bölme ile ayrılmış ve fenni iklim ve aspirasyon tesisatı olan iplikhane ve dokuma hazırlama işleri,

23. Balıkthane işleri,

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

24. Şeker fabrikalarında üretime hazırlamaya yardımcı işler,
25. Araçsız olarak 10 kg'dan fazla yük kaldırılmasını gerektirmeyen torbalama, fıçılama, istifleme ve benzeri işler,
26. Su bazlı tutkal, jelatin ve kola imali işleri,
27. Sandal, kayak ve emsali küçük deniz araçlarının imalatı ve tamirâtı işleri (boya ve vernik işleri hariç).

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÇOCUK VE GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILAMAYACAKLARI İŞLER

1. 4857 sayılı İş Kanununun 69 uncu maddesinde belirtilen gece dönemine rastlayan sürelerde yapılan işler,
2. Maden ocakları ile kablo döşemesi, kanalizasyon ve tünel inşaatı gibi yer altında veya su altında çalışılacak işler,
3. Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliğinde 18 yaşını doldurmamış kişilerin çalışmasının yasaklandığı işler,
4. Hazırlama, Tamamlama ve Temizleme İşleri Yönetmeliği kapsamındaki işler,

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÇOCUK VE GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILAMAYACAKLARI İŞLER

5. Sağlık Kuralları Bakımından Günde Ancak Yedibuçuk Saat veya Daha Az Çalışması Gereken İşler Hakkında Yönetmelik kapsamında yer alan işler,
6. Alkol, sigara ve bağımlılığa yol açan maddelerin üretimi ve toptan satış işleri,
7. Parlayıcı, patlayıcı, zararlı ve tehlikeli maddelerin toptan ve perakende satış işleri ile bu gibi maddelerin imali, işlenmesi, depolanması işleri ve bu maddelere maruz kalma ihtimali bulunan her türlü işler,
8. Gürültü ve/veya vibrasyonun yüksek olduğu ortamlarda yapılan işler,

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÇOCUK VE GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILAMAYACAKLARI İŞLER

9. Aşırı sıcak ve soğuk ortamda çalışma gerektiren işler ile sağlığa zararlı ve meslek hastalığına yol açan maddeler ile yapılan işler,
10. Radyoaktif maddelere ve zararlı ışınlara maruz kalınması ihtimali olan işler,
11. Mühür harrik makineler kullanılarak yapılan işler,
12. Fazla dikkat isteyen ve aralıksız ayakta durmayı gerektiren işler,
13. Parça başı ve prim sistemi ile ücret ödenen işler,

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÇOCUK VE GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILAMAYACAKLARI İŞLER

14. Para taşıma ve tahsilat işleri,

15. İş bitiminde evine veya ailesinin yanına dönmeye olanak sağlamayan işler (eğitim amaçlı işler hariç),

16. Meslek eğitim programı gereği staj nedeni ile yapılan çalışmalar hariç, güzellik salonlarında yapılan yüz, vücut bakımı ve estetiği, epilasyon ve masaj işleri,

17. Açık bir şekilde veya uzman hekim raporu ile fiziki ve psikolojik yeterliliklerinin üzerinde olan işler,

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÇOCUK VE GENÇ İŞÇİLERİN ÇALIŞTIRILAMAYACAKLARI İŞLER

18. Toksik, Kanserojen, nesil takip eden genler zararlı veya doğmamış çocuğa zararlı veya herhangi bir şekilde insan sağlığını etkileyen zararlı maddelerle ilgili işler,

19. Eğitim, deney eksikliği güvenlik konusunda dikkat eksikliğine bağlı olarak gençlerin maruz kalabileceği kaçınılması veya fark edilmesi mümkün olmadığına inanılan iş kazası riski taşıyan işler.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÖZÜRLÜLER

Özürlülerin çalıştırılabilecekleri işler, Özürlü, Eski Hükümlü ve Terör Mağduru İstihdamı Hakkında Yönetmeliğine bağlı Ek 1 nolu çizelgede gösterilmiştir.

Özürlülere çizelgede gösterilen işlerden herhangi biri verilemiyorsa, işyerinin özelliğine göre işyeri hekimince belirlenecek herhangi bir başka iş verilir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÖZÜRLÜLER

İşverenler, işyerlerini imkanları ölçüsünde, özürlülerin çalışmalarını kolaylaştırabilecek şekilde hazırlamak, sağlıkları için gerekli tedbirleri almak, mesleklerinde veya mesleklerine yakın işlerde çalıştırmak, işleriyle ilgili bilgi ve yeteneklerini geliştirmek, çalışmalarını için gerekli araç ve gereçleri sağlamak zorundadırlar.

Özürlüler, yapabilecekleri işler dışında sağlıklarına zarar verecek diğer işlerde çalıştırılmaz.

Uygun koşulların varlığı halinde çalışma sürelerinin başlangıç ve bitiş saatleri, özürlünün durumuna göre belirlenebilir.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÖZÜRLÜLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER İLE İLGİLİ ÖRNEKLER

A - AZ GÖRENLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

1 - 80.60	Masör (spor)
3 - 80.20	Telefon santral operatörü
3 - 93.10	Büro memuru (genel)
7 - 29.35	Zımpara taşı tezgahı işçisi
7 - 61.54	Deri ütüleme işçisi
8 - 03.60	Deri eşya montajcısı

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÖZÜRLÜLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER İLE İLGİLİ ÖRNEKLER

A - AZ GÖRENLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

8 - 11.40	Mobilya monte işçisi
8 - 11.50	Sandalye monte işçisi (ağaç)
8 - 19.55	Ağaç mobilya cilacısı
8 - 49.78	Metal mamuller montaj işçisi
9 - 71.50	Ambalajcı (elle)

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÖZÜRLÜLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER İLE İLGİLİ ÖRNEKLER

B - GÖRMEZLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

3 - 80.20	Telefon santral operatörü
8 - 11.50	Sandalye monte işçisi (ağaç)
8 - 19.55	Ağaç mobilya cilacısı
8 - 92.80	Çömlek ve porselen montaj işçisi
9 - 10.20	Karton ve mukavva kutu imal işçisi (elle)

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÖZÜRLÜLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER İLE İLGİLİ ÖRNEKLER

B - GÖRMEZLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

9 - 10.70	Kağıt torba ve zarf imal işçisi (makineyle)
9 - 41.90	Diğer müzik aletleri imalat işçileri ve akortçuları
9 - 42.20	Sepet imal işçisi
9 - 42.30	Fırça imal işçisi (elle)
9 - 49.47	Düğme imal işçisi
9 - 71.50	Ambalajcı (elle)

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÖZÜRLÜLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER İLE İLGİLİ ÖRNEKLER

C - SAĞIR VE DİLSİZLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

7 - 54.35	Kilim dokuyucu (el tezgahı)
7 - 55.20	Örgü makinesi işçisi (otomatik tezgah)
7 - 55.40	Örgü makinesi işçisi (el tezgahı)
7 - 55.60	Tüylendirme makinesi işçisi (otomatik tezgah)
7 - 56.30	Boyacı (giyecek)

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÖZÜRLÜLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER İLE İLGİLİ ÖRNEKLER

C - SAĞIR VE DİLSİZLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

7 - 56.35	İplik ve örgü yünü yıkama işçisi
7 - 56.78	Makas makinesi işçisi
7 - 61.25	Deri işçisi
7 - 72.70	Pres işçisi (küp ve kesme şeker)
7 - 73.10	Kasap (genel)

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÖZÜRLÜLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER İLE İLGİLİ ÖRNEKLER

C - SAĞIR VE DİLSİZLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

7 - 73.20	Mezbaha kesim işçisi
7 - 73.30	Et kesici
7 - 76.10	Fırıncı (genel)
7 - 94.87	Kesim işçisi
7 - 99.40	Konfeksiyon kontrolörü

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÖZÜRLÜLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER İLE İLGİLİ ÖRNEKLER

C - SAĞIR VE DİLSİZLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

8 - 11.20	Mobilya işçisi
8 - 12.36	Zincirli freze tezgahı ayaracı operatörü (ağaç)
8 - 33.10	Metal işleme tezgahları ayaracı-operatörleri (genel)
8 - 34.20	Torna tezgahı operatörü (metal işçiliği)
8 - 34.30	Freze tezgahı operatörü (metal işçiliği)

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÖZÜRLÜLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER İLE İLGİLİ ÖRNEKLER

D - TEK EL VEYA TEK KOL ÖZÜRLÜ OLANLARIN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

5-40.25	Hizmetli (kamu kuruluşları)
3-95.20	Kütüphane memuru
3-95.30	Dosyalama memuru
4-22.20	Mubayaacı
4-31.20	Satıcı (teknik mamuller)
4-42.30	İlan ve reklam satıcısı
4-51.20	Satıcı (toptan ticaret)

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÖZÜRLÜLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER İLE İLGİLİ ÖRNEKLER

E - TEK AYAĞI ÖZÜRLÜ OLANLARIN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

7-54.76	Halı onarıcı (elle)
7-61.25	Deri işçisi
7-78.60	Tad bakıcı (içki)
7-99.40	Konfeksiyon kontrolü
8-01.10	Ayakkabı imalat işçisi (genel)
8-39.30	Çilingir
1-91.20	Kütüphaneci

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

ÖZÜRLÜLERİN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER İLE İLGİLİ ÖRNEKLER

F - İKİ AYAĞI ÖZÜRLÜ OLANLARIN ÇALIŞTIRILABİLECEKLERİ İŞLER

7-54.35	Kilim dokuyucu (el tezgahı)
7-54.36	Halı dokuyucu (el tezgahı)
7-54.76	Halı onarıcı (elle)
7-55.50	Örgücü (elle)
7-55.75	Çorap kontrolörü
7-55.80	Çorap onarıcı
7-59.20	Kordon ve şerit işçisi (elle)
7-59.30	Kroşe-sürfileci (elle)
7-59.40	Ağ-file örücüsü (elle)
7-77.20	Tad bakıcı (kahve ve çay)

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

YAŞLILAR

Mağdur riski açısından önemli bir faktör de yaştır. Çalışmamızın bir grubunu oluşturan yaşlılar, yaş itibari ile 60 yaşın üzerinde olan bireylerdir.

Sokullu-Akıncı'nın (2008:146) ifade ettiği gibi 60 yaşın üzerindeki kişiler, suç mağduru olmaktan en fazla korkan gruptur.

Avrupa Birliği sınırları içerisinde yaşlı nüfus, Birliğin üzerine en fazla kafa yorduğu konuların başında gelmektedir. Birlik yaşlanan nüfusuna bağlı olarak büyüyen emekli aylığı, sağlık sistemleri gibi büyük ekonomik güçlüklerle yüzleşmek zorundadır.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

YAŞLILAR

Sosyal açıdan da Avrupa'nın yaşlanan nüfusu Avrupa'da sorunlara neden oluyor. Yaşlılık ile ilgili olarak, bu grup toplum dışına itilmekle karşı karşıya kalıyor. Avrupa Birliği'nin yaşlılara ilişkin mevzuatın temelini 1991 tarihli "Birleşmiş Milletler Yaşlı İnsan İlkeleri" oluşturuyor.

Yaşlı haklarının korunması ve yaşlıların sosyal güvenlik sistemleri içerisinde entegre edilmesi için üye devletler dolaylı ve dolaysız olarak, kamu veya özel kurumlar aracılığı ile gerekli tedbirleri almalıdırlar.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

YAŞLILAR

Bunlar:

1.)Yaşlıların toplumun bir parçası olarak kalmalarını sağlamak:
 - Yaşlıların hayatlarını devam ettirebilmeleri, toplum içerisinde sosyal hayatta ve kültür yaşamında aktif rol almalarını sağlamak;
 - Yaşlıları ilgilendiren her türlü hizmet ve kolaylıktan yaşlıları haberdar etmek ve onların bu hizmet ve kolaylıklara ulaşımını sağlamak.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

YAŞLILAR

2.) Yaşlıların hayatlarının geri kalanlarını istedikleri gibi seçmelerini, istedikleri gibi aileleri ile beraber bağımsız, özgür bir yaşam isteklerini yerine getirmek. Bunun içinse;

- Gerekli, sağlıklarına elverişli barınma imkânlarındaki durumu düzeltmek;
- Gerekli tıbbi durumu sağlamak ve mevcut durumu düzeltmek;

3.) Yardım kurumlarında kalmaları durumunda yaşlıların özel hayatlarına gerekli hassasiyet ve özenin gösterilmesini sağlamak.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

GÖÇMENLER

Avrupa Konseyi'nin amacının, üyeleri arasında daha geniş bir birlik oluşturmak, bunu yaparken de ortak hedefleri olan ülkü ve ilkelerin korunmasını sağlamak, insan haklarına ve temel özgürlüklere saygı duyarak ekonomik ve toplumsal gelişimlerini sağlamak ereğini göz önünde tutarak, göçmen işçilerin ve aile bireylerinin sosyal ilerlemesini kolaylaştırmayı çözümlmek için, üye ülkelerin birbirlerinin uyruklarına, Avrupa Konseyi Statüsü aracılığıyla üye ülkeler arasında sağlanan sıkı işbirliği ilkeleri ışığında verilen haklar ve öncelikleri onaylayarak şu hususlarda anlaşmaya varmışlardır.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

GÖÇMENLER

1.) Bu Sözleşmede kullanılan “Göçmen İşçi” terimi, Akit taraflardan biri tarafından, ülkesinde, ücretli bir iş görmek üzere yerleşmesine izin verilmiş olan diğer Akit ülkenin yurttaşlarını anlatır.
2.) Bu Sözleşme aşağıdaki kişileri kapsamına almaz:
 - a.) Sınır işçileri
 - b.) Sanatçılar, kısa süreler için tutulmuş diğer gösteri elemanları ve sporcular ile serbest meslek sahipleri,

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

GÖÇMENLER

- c.) Deniz adamları,
- d.) Staj yapanlar,
- e.) Mevsimlik işçiler, (Mevsimlik işçiler, bir akit taraf ülkesinde mevsim özellikleri dolayısıyla istihdam edilmiş belli bir süre veya belli bir iş için yapılmış sözleşme esaslarına göre iş verilmiş diğer bir akit taraf vatandaşlarıdır.)
- f.) Bir akit tarafın kendi ülkesi dışında üstlendiği ve tescil ettirdiği merkezden yürüttüğü belli bir iş için istihdam ettiği diğer akit taraflar vatandaşları olan işçiler.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

GÖÇMENLER

Sağlık muayenesi ve meslek testi

1.) Göçmen işçi adayları işe alınma için sağlık muayenesi ve meslek testinden geçirilebilir.
2.) Sağlık muayenesi ve meslek testi, göçmen işçi adayının beden ve zihin yönünden işe elverişli olup olmadığını, önerilen işe teknik açıdan yeterli bulunup bulunmadığını saptamak ve sağlık durumunun kamu sağlığına zarar vermeyeceğinden emin olmak amacıyla yapılır.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

GÖÇMENLER

3.) Sağlık muayenesi ve meslek testine ilişkin harcamaların geri ödenmesi düzenlemeleri, olanak bulduğunda ikili anlaşmalar kapsamında alınmakla, bu tür harcamaların göçmen işçi adayına yüklenmemesi sağlanmalıdır.
4.) İşveren istemesi halinin dışında, kişisel bir iş önerisi almış göçmen işçi, sahtecilik durumu ortaya çıkmadıkça, meslek testine tabi tutulmayacaktır.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

GÖÇMENLER

İş Kazaları, Meslek Hastalıkları, Sanayi hijyeni

1.) İş kazaları ve meslek hastalıklarından korunma ve sanayi hijyeni hususlarında, göçmen işçiler, bulundukları ülkenin yurttaşları ile eşit olarak, yasaların uygulanmasında, toplu sözleşmelerde ve kendilerine özgü durumlarda aynı hak ve korunmaya sahip olacaklardır.
2.) Kabul eden ülkede bir iş kazasında sakatlanan veya meslek hastalığına yakalanan göçmen işçi, o ülke yurttaşlarının yararlandığı ilkelerle eşit olarak mesleki tedaviden yararlanacaktır.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

GÖÇMENLER

Çalışma Koşullarının Denetlenmesi

Her akit taraf, göçmen işçilerin çalışma koşullarını, kendi yurttaş işçilerinkine eş olarak denetleyecektir. Bu denetimler, kabul eden ülkenin yetkili organ veya kurumlarınca veya yetkili kılınmış makamlarca yapılacaktır.

Ölüm

Her akit taraf, öz yasaları veya gereğinde ikili anlaşmalar çerçevesinde, iş kazaları sonucunda ölen göçmen işçinin cenazesinin kendi ülkesine taşınması için gerekli tüm yardımları sağlayacaktır.

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi

İLGİNİZE TEŞEKKÜRLER

© Marmara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi